

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **S. A.**, zast. JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou v Brně, Dřevařská 25, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 12. 2004, č. j. 55 Az 847/2003 – 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 22. 12. 2004, č. j. 55 Az 847/2003-20, zamítl Krajský soud v Brně žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 8. 9. 2003, č. j. OAM-5452/VL-07-P22-2002, kterým žalovaný žalobci neudělil azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona zák. č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“) a dále vyslovil, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

V kasační stížnosti, stěžovatel výslovně uplatňuje kasační důvody zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítá, že zjištění skutkového stavu, z něhož vycházel soud, nemá

oporu v příslušných spisových materiálech, v některých případech je s nimi v rozporu. Stěžovatel dále nastínil rozdíl mezi instituty správního uvážení a neurčitých právních pojmů. Neurčitý právní pojem se dle stěžovatele zaměřuje na zjištění skutkového stavu. Toto zjištění pak musí vycházet z objektivně zjištěného skutkového stavu a nemůže být nahrazováno předpoklady, domněnkami a úvahami. Tyto reálně neexistující skutečnosti se projevují zejména u hodnocení situace v zemi stěžovatele, v zemi průjezdu, tedy v Polské republice i v hodnocení situace samotného stěžovatele. Stěžovatel je přesvědčen, že žalovaný při svém rozhodování překročil meze správního uvážení i tam, kde nebral v úvahu novelu zákona o pobytu cizinců na území ČR. Z tohoto stěžovatel usuzuje, že rozhodnutí žalovaného lze považovat za rozhodnutí rutinní, nevycházející z objektivně zjištěné skutkové podstaty konkrétní věci a ve svém důsledku pak i překračující meze, které správní orgán při svém uvážení má k dispozici.

Stěžovatel má za to, že rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů stejně jako napadený rozsudek. Na základě výše uvedeného navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Následně stěžovatel podal návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil dne 3. 3. 2005, kdy ve svém podání popřel oprávněnost kasační stížnosti. Žalovaný zároveň odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně č. j. 5 Azs 37/2003 ze dne 22. 1. 2004. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 7. 12. 2002 na základě žádosti, v níž stěžovatel uvedl, že si půjčil na Ukrajině od kamaráda peníze a začal podnikat. Následně byl kontaktován členy mafie, kteří po něm požadovali výpalné. Svou podnikatelskou činnost ukončil, ale protože spravoval účet organizaci U. k. m., členové mafie po něm chtěli peníze. Proto opustil Ukrajinu, a to

poté, co byl fyzicky napaden a od prosince 2001 se ukrýval na Ukrajině, v Bělorusku a Polsku, a přicestoval do ČR. V průběhu pohovoru konaného za účasti tlumočníka z ruského jazyka stěžovatel výše uvedené důvody odchodu z vlasti potvrdil a doplnil, že jako člen organizace U. m. k. měl problémy s členy organizovaného zločinu, kteří po něm požadovali výpalné z peněz organizace. Protože stěžovatel odmítl peníze vydat, bylo mu vyhrožováno a byl fyzicky napaden. Po tomto incidentu se začal skrývat a následně se rozhodl odcestovat. O možnosti požádat o azyl v ČR se dozvěděl od svého kamaráda. Na Ukrajinu se vrátit nechce, neboť se od svých známých dověděl, že jej mafie neustále hledá a jeho dluh se zvyšuje. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 8. 9. 2003 rozhodnutí, kterým stěžovateli neudělil azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azyl a současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný uvedl, že důvodem pro podání žádosti o azyl byla obava stěžovatele o svůj život, neboť byl pronásledován členy organizovaného zločinu a tyto důvody nelze podřadit pod důvody stanovené pro udělení azylu.

Stěžovatel rozhodnutí žalovaného napadl žalobou. V této vytkl žalovanému porušení celé řady procesních ustanovení, zároveň uvedl, že je přesvědčen, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu, a podmínky pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Krajský soud v Brně žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem. Krajský soud neshledal namítané porušení procesních ustanovení a dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný v souladu se zákonem neudělil stěžovateli azyl, proto žalobu dle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Výše uvedený rozsudek napadl stěžovatel včas kasační stížností.

Stěžovatel uplatňuje kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když namítá že rozhodnutí žalovaného nemá oporu ve spisech, v některých případech je s nimi v rozporu.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Stěžovatel v kasační stížnosti nekonkretizuje, v čem spočívá tvrzený rozpor zjištěného skutkového stavu s informacemi obsaženými ve spisovém materiálu. Nespecifikuje, jakým způsobem žalovaný překročil meze správního uvážení. Námitka stěžovatele spočívající v kritice rozhodnutí žalovaného, kdy stěžovatel jej označuje za „rutinní nevycházející z objektivně zjištěné skutkové podstaty“ není bez dalšího způsobilá bližšímu přezkoumání.

Povinnost zjistit skutečný stav věci ukládá správnímu orgánu ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu. Dle citovaného ustanovení je správní orgán povinen opatřit si potřebné podklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vážne však na žadateli o azyl. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalovaný vycházel při svém rozhodování jak ze skutečností uvedených stěžovatelem v žádosti o udělení azylu ze dne

7. 12. 2002, tak z pohovoru konaného dne 18. 12. 2003. Skutečnosti stěžovatelem sdělené žalovaný porovnal s informacemi ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. S podklady rozhodnutí stěžovatele řádně seznámil a umožnil mu vyjádřit se k jejich obsahu, případně navrhnout jejich doplnění. Svého práva, ačkoliv řádně poučen, stěžovatel nevyužil. Pokud stěžovatel v průběhu celého správního řízení netvrdil a neprokázal, že by byl v zemi svého původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů taxativně vymezených v ustanovení § 12 zákona o azylu, žalovaný správně vyhodnotil, že problémy se členy organizovaného zločinu nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Dokazování shledal Nejvyšší správní soud dostatečným, přesvědčivým, stav věci byl zjištěn spolehlivě, přesně a úplně, žalovaný i soud si opatřili potřebné podklady pro rozhodnutí, k dokazování použili všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci, rozhodnutí vyplývají ze zjištěných podkladů a je dostatečně zdůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost.

Tvrzení stěžovatele, že žalovaný pochybil při hodnocení situace v zemi průjezdu, tedy v Polské republice v případě, kdy se žalovaný hodnocením Polska nezabýval, postrádá logiku a je ve vztahu k rozhodovacím důvodům bezvýznamné.

Pokud jde o námitku stěžovatele, že žalovaný nevzal při svém rozhodování v úvahu novelu zákona o pobytu cizinců, Nejvyššímu správnímu soudu není z obsahu námítky zřejmá její opodstatněnost, když stěžovatel nekonkretizoval předmětnou novelu a žalovaný postupuje v řízení o azylu dle zákona o azylu, nikoli dle zákona o pobytu cizinců na území ČR.

Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

V kasační stížnosti stěžovatel taktéž výslovně uplatňuje stížní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

S tvrzením stěžovatele nelze souhlasit. Stěžovatel odvozuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku od rozhodnutí žalovaného, které je dle jeho názoru stíženo vadou spočívající v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Jak již Nejvyšší správní soud výše uvedl, neshledal, že by rozhodnutí žalovaného bylo stíženo stěžovatelem vytýkanou vadou. Rozhodnutí žalovaného mělo oporu ve spisech a je dostatečným způsobem odůvodněno. Taktéž kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu není nepřezkoumatelný nebo nesrozumitelný.

Krajský soud byl při posuzování zákonitosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku, které stěžovatel uvedl, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s citovaným ustanovením a vypořádal se se všemi stěžovatelem uvedenými námitkami,

na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval, a v obecné rovině se s nimi také vypořádal. Soud svým povinnostem zakotvených v citovaném ustanovení dostál. Své závěry soud taktéž patřičně odůvodnil.

Nejvyšší správní soud je nucen konstatovat, že soudní řízení nebylo postiženou vadou, kterou má na mysli ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a která by mohla mít vliv na zákonnost předmětného rozhodnutí.

Nad rámec potřebného odůvodnění je Nejvyšší správní soud nucen zdůraznit, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s., za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu